

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Elő. 2010. nov. 2.

Pályázati kiírás száma: GVH VKK/4/2009.
Program elnevezése: Tájékoztatás a nyugdíjasok döntéshozatali képességének növeléséért, tudatosabb vásárlási szokásaik kialakításáért.
A támogatási szerződés száma: AL/0026-001/2010. Előzmény: AL/1649/2009.
Kedvezményezett neve: Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége
Szakmai felelős neve: Jankovits György
A Program befejezésének határideje: 2010. október 15.

A beszámoló csak részeredményre vonatkozik:¹ Nem

1. **Ismertesse a Program megvalósításának menetét, írja le a végrehajtás egyes lépéseit és csatolja a végrehajtás során keletkezett fontosabb dokumentumokat! Sorolja fel a Program megvalósításában közreműködőket (a Kedvezményezett részéről vagy megbízása alapján)!**

„Tájékoztatás a nyugdíjasok döntéshozatali képességének növeléséért, tudatosabb vásárlási szokásaik kialakításáért!” - című programunkat a pályázatunkban megtervezettek, meghatározottak szerint, a Kormány III. középtávú fogyasztóvédelmi koncepciójában leírtaknak megfelelően hajtottuk végre, amelyben nagy szerepet kapott a fogyasztóvédelem társadalmisítása, és ezen belül is a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása, melyek a legkiszolgáltatottabb társadalmi rétegek közé tartozó időseknél, valamint a hátrányos helyzetűeknél különösen fontosak.

A Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége, - a pályázó szervezet - célja szerint fokozatosan el kell érni, hogy a nyugdíjasok nagy többsége megismerkedjen az új alapokon működő fogyasztóvédelmi jogszabályokkal, hogy tudatos, tudatosabb vásárlókká válhassanak.

Ezeknek a céloknak az elérése érdekében fogyasztóvédelemben jártas, járatos csapatunk 2010. március 01 - október 15. között hajtotta végre vállalt feladatainkat az idősek tájékoztatása, felkészítése érdekében. Az időszak alatt 3 kiemelt területen tevékenykedtünk, amelyek a pályázati támogatással ugrásszerű fejlődéshez és hosszútávon fenntartható eredményekhez vezettek:

1. Kiemelt területként szaksajtónk, a **Nyugdíjasok Lapja** minden hónapban megjelenő **fogyasztóvédelmi mellékletének 5 számának az előállítási és megjelenítési költségét számoljuk el a 2009. december – 2010. szeptember közötti időszakból, az alábbiak szerint:**

A 10 000 példányban megjelenő országos terjesztésű Nyugdíjasok Lapjában havonta 2 oldalas fogyasztóvédelmi mellékletet jelentettünk meg, A/4-es méretben, melyek közül a jelenlegi pályázat terhére 5 alkalommal (2010. március, május, június, július és szeptember) megjelent mellékletek költségeit számoljuk el egy számla keretében.

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámolót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

A melléklet főszerkesztője: Jankovits György OT elnök, aki már 18 éve aktívan foglalkozik fogyasztóvédelemmel.

A Lapot megkapták, pld.:

- Megyei,- városi tagszervezeteink (33 db), valamint azok klubjainak (1571 db) tagsága (közel 175.000 nyugdíjas);
- Országos nyugdíjas társ-szervezetek;
- Egyes minisztériumok;
- Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, megyei igazgatóságok;
- Országos napilapok szerkesztőségei, MTI;
- Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület;
- Idősügyi Tanács tagjai, stb.

A kiadványunkkal hozzájárultunk, hogy a 33 csatlakozott szervezetünk 1571 klubjának - a városokban és a kis településeken élő - nyugdíjasai, azaz a közel 175.000 fős tagságunk és – általuk - a környezetükben lévő összesen mintegy fél millió személy számára az aktuális fogyasztóvédelmi információk elérhetővé váljanak. A melléklet segítségével tudatos, vagy legalább tudatosabb fogyasztókká váljanak, és sikeresen lépjenek fel érdekeik védelmében vitás, vitatható helyzetekben.

A cikkekben szerepeltettük a Gazdasági Versenyhivatal aktuális fellépéseit, az onnan kapott szakanyagokat, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság és társhatóságok által a fogyasztók, s ebben a nyugdíjas fogyasztók érdekében tett intézkedéseit. Valamint a civil szervezetek, többek között az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület, Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége híreit, a Kosár Magazin tesztjeinek eredményeit, és az érdekesebb Békéltető Testületi ügyeket is. De nyugdíjas tagságunk által felfedett problémák, és hozzánk megküldött írásaik is helyet kaptak a havi lapunk fogyasztóvédelmi melléklete hasábjain.

2. kiemelt területként a megyei fogyasztóvédelmi vezetők részére szakmai továbbképzést szerveztünk 2010. szeptember 7-8-án, Budapesten, a székházunkban:

Szövetségünkhöz csatlakozott szervezetek megyei fogyasztóvédelmi vezetői részére (23 fő) 2010. évi felkészítő sorozatunk részeként, szeptember 7-én és 8-án egy 2 napos (1 éjszakás) 12 órás tanfolyamot tartottunk Budapesten, a Szövetségünk Tanácsadó Iroda és Módszertani Központjában. A téma a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jogszabályok feldolgozása volt. Az előadások témái a fogyasztók érdekvédelméről szóló törvények, kormány-, és miniszteri rendeletek, azok naprakész változásai, mindennapi élethelyzetekben előforduló problémás helyzetek és azok megoldásairól szóltak. A tanfolyam tematikájába az előadókkal való konzultáció lehetőségét is beterveztük. A megyei fogyasztóvédelmi vezetők, mint multiplikátorok, a tanfolyam alatt tanultakat szeptember és október hónapokban, megyéik nyugdíjas klubjaiban továbbadták. Ezzel nagymértékben növelték tagságunk fogyasztóvédelmi ismereteit, ezáltal tagjaink tudatosabb fogyasztók lettek, vitás esetekben felkészültebben keresik a jogorvoslatot.

S sz.	Idő	Téma	Előadó	Szervezet
1.	Szept. 07-én 13.20-14.05.	Köszöntő, a tanfolyam célja, megnyitása	Jankovits György	Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége, (NYOSZ) elnök
2.	14.05-14.50.	A NYOSZ fogyasztóvédelmi pályázatainak aktuális helyzete	Szendrődi György	NYOSZ fogyasztóvédelmi elnök helyettes
3.	15.00-15.45.	A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság tapasztalatai a UPC vonatkozásában	dr. Szöllősy András	Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Hatósági és Jogi Főosztály UCP Osztály osztályvezető
4.	15.45-16.30.	Jótállás-szavatoság a mindennapokban a nyugdíjasok szemszögében	dr. Kispál Edit	Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége
5.	16.40-17.25.	Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok a mindennapi kereskedelmi kommunikációban	dr. Eitmann Norbert	Közép-Magyarországi Egyesületek Országos Szövetsége
6.	17.25-18.10.	Civil szervezetek tapasztalatai a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tükrében	dr. Nagy Márta	Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége
7.	Szept. 08-án 08.00-08.45.	Gazdasági Versenyhivatal eljárásai a UPC irányelv vonatkozásában	Szőkefalvi-Nagy Gábor	Gazdasági Verseny Hivatal munkatársa
8.	08.45-09.30	A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének tapasztalatai a UPC irányelv vonatkozásában	Dr. Almási Adrienn	Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelet
9.	09.40-10.25.	Nyugdíjas fogyasztók a Békéltető Testületi ügyek indításában I. rész	Tari Ottó	Nógrád Megyei Békéltető Testület elnök helyettes
10.	09.40-11.10.	Nyugdíjas fogyasztók a Békéltető Testületi ügyek indításában II. rész	Tari Ottó	Nógrád Megyei Békéltető Testület elnök helyettes
11.	11.20-12.00	Konzultáció az előadások témáiból, a NYOSZ és csatlakozott szervezeteinek fogyasztóvédelmi tevékenysége	Szendrődi György	NYOSZ
12.	12.00-13.00	Aktuális ügyek megbeszélése	Jankovits György	NYOSZ
Sajnálatosan, - az oktató lebetegedése miatt - elmaradt az alábbi foglalkozás:				
		Fogyasztóvédelmi tevékenység várható alakulása az új struktúrájú Nemzetgazdasági Minisztérium alárendeltségében	dr. Aranyi Péter	Nemzetgazdasági Minisztérium

A pályázatunkban 2. kiemelt területként megfogalmazott célkitűzésünk végrehajtásával (a fogyasztóvédelmi vezetők továbbképzésével, majd azok megyei szintű előadásaival) nagymértékben hozzájárultunk a fogyasztói döntések előkészítéséhez, meghozatalához, így a Kormány által, és a Gazdasági Versenyhivatal által kitűzött célok megvalósításához is.

3. Kiemelt területként a Nyugdíjas klubvezetők, és a nyugdíjas klubok fogyasztóvédelmi aktivistáinak felkészítését, 2010. március – 2010. október között, és a nyugdíjas klubtagok (mintegy 175.000 fő) tájékoztatását 2010. április - október hónapok között végeztük el az alábbiak szerint:.

A.) Az országos képzésen részt vett megyei fogyasztóvédelmi vezetők megyéjükben saját klubjaik vezetőinek, illetve fogyasztóvédelmi aktivistáinak tartottak továbbképzést. 2010. március 01. és május 31. illetve 2010. szeptember 10. és október 15. között személyesen, vagy fogyasztóvédelmi szakemberek bevonásával országosan mintegy 900 fő számára szerveztek a megyékben előadásokat, tájékoztatásokat, interaktív fórumokat. A továbbképzéseket 6 órában állították össze (megyéenként – kistérségeenként, a helyi adottságokra, a várható feladatokra tekintettel válogatták a témákat), a nyugdíjas résztvevőkre való tekintettel 2-3 alkalomra szétbontva.

Témakörök:	Időtartam:
1. A módosított illetve új törvények:	1 óra
<ul style="list-style-type: none"> ○ fogyasztóvédelemről, ○ a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról, ○ a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól, ○ az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről	
2. A fogyasztói tájékoztatás és jogérvényesítés	0,5 óra
<ul style="list-style-type: none"> ○ Fogyasztói tájékoztatás ○ A Fogyasztóvédelemmel foglalkozó hatóságok, intézmények, civil fogyasztóvédelmi szervezetek ○ Fogyasztói jogérvényesítés tapasztalatai az időskorúak körében	
3. A fogyasztó védelme	1 óra
<ul style="list-style-type: none"> ○ Általános szerződési feltételek és fogyasztóvédelem, tisztességtelen szerződések fogyasztóvédelmi kérdései ○ Távollévők között kötött szerződések, az internetes szerződéskötés ○ Szavatosság, jótállás ○ Reklám a nyugdíjasok szemszögéből ○ Internet és fogyasztás ○ Pénzügyi szolgáltatások ○ Termékbiztonság	

4. Egészség és fogyasztás	0,5 óra
<ul style="list-style-type: none"> ○ Élelmiszerbiztonság ○ Egészség és táplálkozás nyugdíjas szemmel ○ Étkezési zavarok 	
5. Az érdekesebb Békéltető Testületi ügyek feldolgozása	1 óra
6. Aktuális fogyasztóvédelmi kérdések, figyelemfelkeltések	1 óra
7. Lakossági fogyasztóvédelmi bejelentések	1 óra

Előadók:

Megyei fogyasztóvédelmi vezetők, és felkért megyei fogyasztóvédelmi szakemberek voltak.

Ezzel a képzés sorozattal az országban 34 helyen közel 900 főt tudtunk elérni, tájékoztatni, információval ellátni, szükséges mértékben felkészíteni a rá váró feladatokra.

B.) Az előadásokat meghallgatva a nyugdíjasklubok vezetői és a fogyasztóvédelmi aktivistái, a saját klubjaikban, - összességében 1571 nyugdíjas klubban -, a megjelenő tagtársaik részére 2010. április - május hónapokban, illetve szeptember – október hónapokban a nyugdíjas klubtalálkozók keretében, az új információkat tovább adták. A klubok tagsága a saját vezetőjükre, tapasztalataink szerint jobban odafigyelt, - mert Őt személyes klub kapcsolat fűzi hozzá -, mint egy „idegen előadóhoz”, még ha szakember is. Ezáltal a hallottakra jobban odafigyelt, a klubtagokkal, családdal, szomszédokkal könnyebben megbeszélték a témákat. Így a fogyasztóvédelmi feladatoknak, ismereteknek, egy-egyre szélesedő információáramlást tudtunk biztosítani. Ezzel is elő tudtuk segíteni, hogy a nyugdíjas tagtársaink, a generációnk tagjai megismerhessék a fogyasztóvédelmi jogszabályokat, tisztába legyenek azzal, hogy milyen jogaik is vannak, s meg tudják védeni magukat a tisztességtelen kereskedőktől, szolgáltatóktól is. Így mi is aktív részesei lettünk a nyugdíjas klubtagságunk tudatosabb fogyasztóvá nevelésének.

A pályázatunk támogatása, és sikeres megvalósulása, a nyugdíjas lakosság fogyasztóvédelmi ismeretszintjében - ugrásszerű fejlődéshez és hosszútávon fenntartható eredményekhez vezetett. A programunk megvalósításával a kispénzű, előzőleg könnyebben becsapható nyugdíjasaink, és általuk a környezetük is, tudatos, de legalább tudatosabb vásárlókká váltak, így már jobban meg tudják védeni magukat a tisztességtelen kereskedőktől, s ezzel a további ügyintézéseket, az elhúzódo pereskedéseket előzhették meg.

2. Részletesen ismertesse és értékelje a Program eredményeit!

a. szakmailag / tudományos szempontból:

Programunk eredménye, hogy a Magyar Nyugdíjasok Egyesületei Országos Szövetség megyei és megyei jogú városi tagszervezeteihez csatlakozott nyugdíjas klubok tagsága (175.000 fő) - és az általuk elért, megszólított közel fél millió hozzátartozó és ismerős - értesülhetett a legfrissebb fogyasztóvédelmi hírekről, a törvényi előírásokról, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság intézkedéseiről, a Gazdasági Versenyhivatal döntéseiről, a kiszabott büntetésekről, a Békéltető Testületi, esetenként a bírósági ügyekről. A nyugdíjasok, a korosztályuknak megfelelő fogyasztóvédelmi információkat az idősek figyelmét felkeltő tartalmi és külalaki formában, a Nyugdíjasok Lapja fogyasztóvédelmi mellékleteiből, valamint a megyei és klub szintű fogyasztóvédelmi felelőseink részéről a nyugdíjas klubok tagsága részére tartott interaktív előadásokból szerezték.

Tevékenységünk, - a sikeres megvalósítása során -, a nyugdíjas lakosság fogyasztóvédelmi ismeretszintjében - ugrásszerű fejlődéshez és hosszútávon fenntartható eredményekhez vezetett. A programunk megvalósításával a kispénzű, korábban könnyebben becsapható nyugdíjasaink, és általuk, - a „szájhagyomány” szerűen tovább adott információk által - a környezetük is, tudatos, de legalább tudatosabb vásárlókká váltak. Most már jobban meg tudják védeni saját magukat a tisztességtelen szolgáltatóktól és kereskedőktől, s ezzel a további ügyintézéseket, az elhúzódo pereskedéseket előzhattük meg.

b. a pályázati célkitűzésekkel összefüggésben

A VKK 2009. évi módosított célkitűzései között szerepelt más szervezetek versenykultúra fejlesztő tevékenységének támogatása a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztése, a fogyasztói tudatosság növelése érdekében.

A pályázatunkban megfogalmazott 3 fő célkitűzésünkkel (Nyugdíjasok Lapja fogyasztóvédelmi melléklete, a fogyasztóvédelmi vezetők felkészítő tanfolyamával, majd a megyei fogyasztóvédelmi vezetők által a megyei szövetségeknél, és nyugdíjas klubokban megtartásra kerülő előadásaival) nagymértékben hozzájárultunk a fogyasztói döntések előkészítéséhez, meghozatalához, így a VKK céljaihoz is.

A Nyugdíjasok Lapja 2 oldalas fogyasztóvédelmi mellékleteink tartalmáról, részben vagy egészben, felméréseink szerint havonta 350 ezer – fél millió ember szerzett tudomást. Ez hatalmas szám! Ezek a hírek - a nyugdíjasok és ismerőseik között - hagyományos és legolcsóbb módon, a szájhagyomány útján terjedtek, és főleg a tájékoztatást, a megelőzést szolgálják.

A melléklet cikkeiben, az írásokban foglalkoztunk a versennyel, a versenypolitikával és a fogyasztóvédelmi politikával, s ezek hatékonyabb működésének elősegítésével. Ezzel is elősegítettük a nyugdíjas fogyasztók „tudatos döntéshozatal kultúrájának” fejlesztését, a fogyasztóvédelmi- és versenyszabályokkal kapcsolatos tájékozottságuk növelését. A fogyasztók érdekeinek képviselésében és érvényesítésében ez által tevékenyen részt vettünk. Az elmarasztaló hatósági-, testületi- döntések közlésével, bemutatásával,

a piaci verseny más szereplői (kereskedők, forgalmazók, szolgáltatók) jogkövető magatartásának erősítését is elősegítettük.

A megyei szakembereink (multiplikátoraink) felkészítésével és azok megyei (klubok fogyasztóvédelmi munkatársai részére) és klubszinten (tagság részére) megtartott interaktív fogyasztóvédelmi előadásaival, megbeszéléseivel a klubok, fogyasztók szintjéig le tudtuk juttatni a friss információkat, és a személyes kapcsolatok megvalósulásával, rengeteg egyéni (eddig eltitkolt) problémára tudtunk megoldást nyújtani, feltárni.

c. újszerűség bemutatása

Pályázatunk megvalósítása során újszerű feladat volt az önkéntes munkatársaink, a megyei és klub szintű nyugdíjas fogyasztóvédelmi felelőseink felkészítése és alkalmazása - mint multiplikátorok – a megyékben, klubjaikban a fogyasztóvédelmi előadások szervezésében, levezetésében és megtartásában.

d. a továbbfejlesztés lehetőségei (pl. Program kiterjesztése, további kutatás, módosítás szükségessége):

Következő időszak feladatának tekintjük, és egyben az egyik továbbfejlesztési lehetőségnek a Nyugdíjasok Fogyasztóvédelmi Lapjának megvalósítását, amely elsősorban az idős korosztály részére készülne, az időskorúak igényei szerint. A másik továbbfejlesztési lehetőség, a nyugdíjas klubokat, és azok országos lefedettséggel rendelkező hálózatait felhasználva, az önkéntes nyugdíjas fogyasztóvédelmi felelősi hálózat kialakítása. Jelenleg csak így lehet a kis településen élőket, az otthonaikból alig kimozduló időseket is elérni, és tudatosabb fogyasztóvá nevelni.

e. az eredmények hasznosításának lehetőségei:

Pályázatunk megvalósításának eredményeit szeretnénk a továbbiakban is kamatoztatni. A Nyugdíjasok Lapja fogyasztóvédelmi mellékletének - a szervezett nyugdíjasok körében - egyre elterjedtebb, mind szélesebb megismerése által, egyre nagyobb igény merül fel annak folytatására, valamint a fogyasztóvédelmi információ áradat továbbításának kiszélesítésére. A közlésre méltó fogyasztóvédelmi információ mennyisége hónapról hónapra akár 20-24 A/4-es oldal megtöltésére is elegendő lenne, de a fogyasztóvédelmi mellékletünk anyagi forrásai ezt jelenleg még nem tudják biztosítani. Ezért is tervezzük a Nyugdíjasok Fogyasztóvédelmi Lapjának megvalósítását, melyben havonta 12-24 A/4-es oldalon tájékoztatnánk a nyugdíjasokat az aktuális intézkedésekről, eseményekről. Az országos és megyei „multiplikátori” képzéseinknek köszönhetően, a felkészített önkénteseink a továbbiakban szinte bármely időpontban a klubtagságuk rendelkezésére állhatnak, előadást tarthatnak. Segíthetik társaikat, hogy azok tudatosabb vásárlók legyenek, döntéshozatali képességeiket növeljék, a fogyasztóvédelmi problémás ügyeket el tudják kerülni, vagy ha már elkerülni nem is sikerült, akkor érdekérvényesítésüket szakszerűbben és hatékonyabban saját maguk is el tudják intézni.

3. Sorolja fel, és mellékelten csatolja a Programmal (annak eredményeivel) összefüggésben született tanulmányokat, kiadványokat, publikációkat, előadásokat, stb.! A Program végrehajtása mennyiben segítette a Programban résztvevők tudományos előmenetelét?

A Programunk megvalósítása során a Nyugdíjasok Lapja fogyasztóvédelmi mellékleteiből a 2010. évi márciusi, májusi, júniusi, júliusi és szeptemberi számaiból mellékelten 1- példányt csatolunk, valamint a megyei fogyasztóvédelmi vezetők részére 2010. szeptember 7-8-ére szervezett szakmai továbbképzése készült előadások PowerPoint anyagait CD mellékletben megküldjük.

4. Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti szakmai tervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélkül végrehajtottakra)!

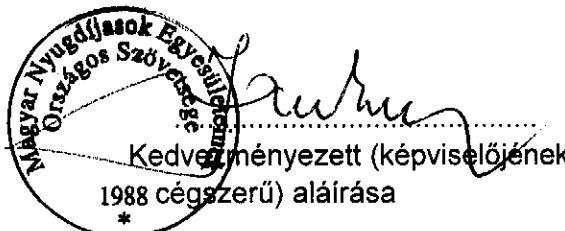
A Program megvalósítása összességében megfelel a pályázatban foglaltaknak. Időbeli eltérés volt, - mert a támogatási szerződés Szövetségünkhöz való késői megérkezése miatt -, a megyei fogyasztóvédők képzését a tavaszi időszakról szeptemberre tettük át, de a megvalósítása az időhatáron belül megtörtént. A kormányváltás, és egyéb összetevők miatt, az eredetileg tervezett előadások tartalmát, tematikáját is át kellett egy kicsit dolgoznunk, s mégis, az előzetes egyeztetéseket követően megtervezett előadók közül a Nemzetgazdasági Minisztérium képviselőjét nélkülöznünk kellett, így nem tudhattuk meg, hogy milyen is lesz a „Fogyasztóvédelmi tevékenység az új struktúrájú Nemzetgazdasági Minisztérium alárendeltségében”.

5. Amennyiben rendelkezésre áll, csatolja a Program résztvevői / célcsoportja által készített értékelést!

A szóbeli értékelések és levelekben kapott információk szerint nyugdíjas tagságunk nagy lelkesedéssel olvasta a Nyugdíjasok Lapja fogyasztóvédelmi mellékleteiben leírt cikkeket. A fogyasztóvédelmi képzéseket, interaktív előadásokat szeretettel hallgatták, kérdéseket tettek fel, elmondták személyes tapasztalataikat, ezzel is segítették a többiek döntés előkészítését. A hallottakat az összejöveteleiken, találkozóikon, klubfoglalkozásokon fel is dolgozták, így az előadások tartalmáról, a képzésről esetlegesen távolmaradók is értesülhettek.

Kelt: Budapest, 2010. október 29.

.....
Szakmai felelős aláírása

.....
Kedvezményezett (képviselőjének
1988 cégszerű) aláírása
*